

Det Anarkistiska Biblioteket

Machnorörelsen

Peter Arsjinov

Peter Arsjinov
Machnorörelsen
1954

Pietro Arscinov: Storia del Movimento Machnovista, Edizioni RL, Neapel 1954.

sv.anarchistlibraries.net

1954

Den revolutionära Povstantjstvorörelsen av bönder och arbetare i Ukraina hade i början karaktären av ett sjudande hav. I hela den väldiga ukrainska bassängen var allt ett enda uppror. Massorna dödade godsägarna, maktens före detta representanter, eller jagade bort dem från deras besittningar. Rörelsens destruktiva sida var den förhärskande. Något annat kunde man inte vänta sig. Ingen klar och bestämd plan för uppbyggandet av ett fritt samhälle av arbetare och bönder hade ännu utformats. Den utformades och tog fast form först efter hand som rörelsen utvecklade sig. Från och med det att rörelsens olika strömningar ställde sig under Machnos ledning skapades fasthet och enhet i strävandena. Från och med de blev rörelsen en klart uttryckt social rörelse som hade sin bestämda ideologi och sin bestämda plan för uppbyggandet av samhällslivet. Detta var den viktigaste och största perioden i den revolutionära Povstantjstvons liv, Machnoperioden.

Rörelsens karaktäristiska sidor var följande: djup misstro till samhällets icke-arbetande och privilegierade grupper, misstro till politiska partier, negativ inställning till vilken som helst organisations diktatur över folket, statsprincipens förkastande, det arbetande folkets fullständiga lokala självstyre. Den konkreta och elementära form som detta självstyre tog sig var fria sovjeter av bönder och arbetare. "Fria" betyder att de skulle vara fullständigt oavhängiga av varje central makt. "Av arbetare och bönder" betyder att de skulle bildas och byggas upp med arbetet som grundval, bara bestå av arbetare och tjäna dessas intressen och vilja samt fullständigt utestänga politiska organisationer. Det var under denna fana som Machno och hans anhängare drog ut i kamp.

Machnorörelsen uppkom i en stormig tid - sommaren 1918 - då hela bondeklassen sjöd och kokade. Från Machnorörelsens första dag till dess sista befann den sig inte en enda minut i fredstillstånd. På grund härav slog den in på en dubbel väg: den gick in för att rotfästa sina viktigaste idéer hos de breda massorna samtidigt som den samlade och förstärkte sina militära krafter. Från och med det ögonblick då alla revolutionära militäravdelningar förenades till en armé, uppträdde de under en gemensam, fast och enhetlig ledning. Den militära situationen i Ukraina medförde att alla de bäst organiserade krafterna anslöt sig till denna armé, som således helt av sig själv på en och samma gång fungerade som böndernas väpnade självförsvar och som hela deras rörelsers ledare, deras revolutionära avantgarde. Den angrep de kontrarevolutionära bönderna, utarbetade en plan för detta angrepp, utformade ögonblickets lösenord. Men den fungerade aldrig som en självtillräcklig makt. Hela tiden tog den upp de breda massornas revolutionära idéer och beskyddade deras intressen. Och bon-

deklassen betraktade å sin sida armén som det viktigaste och ledande organet i alla livets yttringar.

Machnorörelsens ställning till statsmakten, till de politiska partierna, till de icke-producerande grupperna, delades också av bondeklassen. Och omvänt: de fattigaste böndernas och de fattigaste arbetarnas problem och tänkande blev också Machnorörelsens. På detta sätt, genom denna ömsesidiga påverkan, utvecklades Machnorörelsen. Snart blev den ett mäktigt, socialt fenomen i Rysslands liv. (...)

Den militära situationen krävde på hösten 1919 nästan alla machnovisternas krafter och förhindrade i allra högsta grad det inre, skapande arbetet. Men också på detta område ådagalade machnovisterna självständig initiativ- och handlingskraft. Framför allt försökte machnovisterna överallt att förekomma den nya makten, partiet, med sitt initiativ. När de trängde in i en stad eller by gjorde de alltid invånarna uppmärksamma på att de inte representerade någon makt, att deras militära styrkor inte betydde tvångsutövande utan bara syftade till att upprätthålla arbetarnas frihet. Böndernas och arbetarnas frihet fanns hos dem själva och kunde därför inte antastas. På alla livsområden skulle de själva inrätta det för sig som de ansåg det nödvändigt. Machnovisterna kunde dock stå till tjänst med råd, enskilda kulturella arbetare eller med sin militära styrka. På inga villkor fick de dock föreskriva arbetarna och bönderna något.

Alexandrovsk och den omkringliggande regionen var det första ställe där machnovisterna sög sig fast någon längre tid. De vände sig här till de breda arbetarmassorna och sammankallade dem till en konferens i staden. Konferensen kom till stånd och på den redogjordes för hela regionens ställning i militärt hänseende och ställdes förslag om att ordna stadens liv på fabriker och i företagen med hjälp av arbetarnas och arbetarorganisationernas egna krafter och på jämlikhetens och arbetets grundval. Arbetarna hälsade detta förslag med begeistring. Frågan om att organisera livet med arbetarnas självstyre som grundval belystes och debatterades av massan, som stod fast vid denna grundval. Järnvägsmännen tog första steget och bildade en järnvägskommitté, övertog regionens järnvägar, utarbetade tidtabeller, bestämmelser om passagerarbefordring, betalningssystem osv. Proletariatet i Aleksandrovsk började att systematiskt bilda organ för arbetarnas självstyre.

Strax efter arbetarnas konferens kom en regionkonferens av bönder och arbetare till stånd. På kongressen mötte mer än 200 representanter upp, varav 180 var bönder och resten arbetare. Kongressen behandlade frågorna:

1. Kampen mot Denikin, rekryteringen och underhållet av Povstatjstvoarmén och

2. Frågan om det inre återuppbyggandet.

Kongressens arbete pågick en vecka under osedvanligt stor medverkan från representanternas sida. Det var den speciella situation som bidrog här till. Först och främst var det en stor händelse för bönderna att machnovisterna hade vänt segerrika tillbaka till hemregionen - nästan alla hade en nära anhörig i armén. Men viktigare ändå var det faktum att kongressen sammanträdde under absolut frihet. Den ville inte veta av några som helst påtryckningar utifrån. Och slutligen hade kongressen en ypperlig arbetare-inledare, anarkisten Volin, som till böndernas förvåning visade sig vara en utmärkt tolk för deras tankar och förhoppningar. Idén om de fria sovjeterna, som samarbetade med de lokala arbetarnas vilja, förbund mellan bönder och stadsarbetare på grundval av ömsesidigt utbyte av arbetsprodukter, idén om att bygga upp samhället på principerna om jämlikhet och frånvaro av övermakt - alla dessa idéer som behandlades i Volins föredrag, var också bondeklassens levande tankar. Den kunde inte tänka sig att revolutionen och det revolutionära uppbyggnadsarbetet skulle försiggå på något annat sätt.

Kongressens resolutioner antogs under entusiastiskt bifall. Alla genomrades av tilltro till den egna förmågan, till revolutionens styrka. En verklig känsla av frihet behärskade kongressalen. Var och en insåg tillfullo vidden av den stora sak, för vilken det inte var någon olycka att dö.

Kongressens bestämmelser rörde sig först och främst om att utvidga och förstärka armén. Det beslutades att hela den manliga befolkningen upp till 48 års ålder skulle inträda i armén - på frivillig basis men så fullständigt som möjligt på grund av den riskfyllda situationen regionen befann sig i. Arméns underhåll skulle också, enligt kongressens beslut, grundas på böndernas frivilliga proviantering, på krigsbyte och på rekvisition från de välbärgade samhällslagren. Med hänsyn till det inre återuppbyggnadsarbetet fastslog kongressen här som ledande princip att detta problem utan påtryckningar skulle överlämnas till det arbetande folket.

När bönderna bröt upp underströk de kraftigt den absoluta nödvändigheten och vikten av att kongressens bestämmelser uppfylldes. Resolutionerna delades ut till deltagarna och spreds av dessa runt om i byarna. Utan tvivel skulle kongressens arbete inom 3-4 veckor visa sig i konkreta resultat på de olika orterna och den följande kongressen av arbetare och bönder skulle stimulera större massor till arbete. Men en svår fiende - makten - lurar alltid på arbetarmassornas frihet. Kongressdeltagarna kunde inte återvända till sina hemorter - många av dem hade besatts av Denikins trupper. Visserligen var det en kortvarig besittning men den hindrade och stoppade i detta viktiga ögon-

blick böndernas skapande arbete. Och i betraktande av att en ny makt trängde fram från norr - bolsjevismen - som var lika fientligt ställd till massornas frihet, så förorsakade dessa besittningar arbetarna stor skada: efter den första regionkongressen lyckades man inte sammankalla en andra, ja - man lyckades inte ens förverkliga den förstas bestämmelser. (...)

Det historiska faktum som inte på något sätt kan vederläggas är att Ukrainas bönder och arbetare från och med 1918 har befunnit sig i oavlätlig revolutionär kamp - mot Skoropadskij, mot tyskarna och österrikarna, mot Denikin och Petljura osv. Denna kamp hade den största betydelse för hela den ryska revolutionens öde - den skapade och upprätthöll **en permanent revolutionär situation i landet**, som klart och bestämt drev de arbetande massorna till att lösa den ryska revolutionens problem.

Denna revolutionära situation ödelades emellertid, inte av den kontrarevolutionära bourgeoisin utan av kommunistmakten. Denna makt ödelade i partidiktaturens namn och med vapen i hand de arbetande massornas alla försök till självstyre - den ryska revolutionens grundläggande syfte - och ödelade också därigenom den revolutionära situationen i landet.

De ryska böndernas och arbetarnas blodiga tragedi kan inte gå spårlöst förbi. Mer än något annat visar statssocialismens praktik i Ryssland att arbetarklassen inte har några vänner - blott fiender som önskar bemäktiga sig arbetets frukter. Statssocialismen har mer än övertygat om att den befinner sig i dessa fienders led. För varje år kommer denna tanke att tränga allt längre och längre in i massornas medvetande. **Proletärer i alla länder, blicka in i djupet av er själva. Sök och förverkliga sanningen där. Någon annanstans kommer ni inte att finna den. Det är vad den ryska revolutionen lär oss.**

Januari-juli 1921 - Ryssland